

Polyanthea Sacra

Ex Universæ Sacræ Scripturæ Utriusque Testamenti Figuris, Symbolis, Testimoniis, Nec Non E Selectis Patrum, Aliorumque Authorum, Sententiis, eruditis Interpretationibus, Similitudinibus, rarisque Historiis collecta, Et Copiosis, Exquisitisque Materiis Moralibus De Virtutibus Et Vitiis Pro ...

Spanner, Andreas

Augustae Vindelicorum, 1702

§. 24. Promptitudo, celeritas, hominum ad malum. Ex Veteri. Ex Novo. Patribus, & aliis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-79369](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-79369)

*Testimonia ex Veteri,
& Novo.*

Cur feminas reservastis? nonne istae sunt, quae deceperunt filios Israel? Num. 31. 15. 16. q. d. licet aliis feminis ob naturam imbecillitatem parcendum; in has tamen, quia peccandi occasionem praeberunt, prius animadvertere oportebat. Mendoza in 1. Reg. 5. 11. sect. 2.

Porro Judith universa bellica obtulit in annat bema oblivionis. Judith. 16. 13. De spoliis Holofernis nihil voluit acceptare. Chrysof. reliquit omnia vestimenta, ne succumberet. Quid? ne succumberet? illa bellicosa virago? quae Holofernis potentiam non timuit, metuet spolia? voluit haec sancta vidua significare: quis scit, an non ad conspectum horum spoliatorum mentem invadet vana gloria; dum heroica gesta considero: possent mihi esse occasio incurrendi in sublimem aestimationem de me ipsa. Apage ergo; abeant ex oculis meis: nolo ea videre, nec retinere. Paoletti D. 18. Pent.

Viam iniquitatis amove à me. Ps. 118. 29. Cur non rogat, ut ipsam iniquitatem ab ipso removeat? prudenter: via, quae ducit ad iniquitatem, occasio est; immunis ab hac, certe securus erit à peccato. Id. ib.

Qui irascitur fratri suo, reus erit iudicio. Matth. 5. 22. Non irasci, absolutio est, & supplementum; per quod praeceptum, non occides, custodiri queat. Qui enim in iracundiam non effertur; quanto longius ab homicidio abstinebit: radix quippe homicidij iracundia est. Qui igitur radicem abscondit, multo facilius ramos ejus poterit amputare; imò ne germinare quidem eos poterit. S. Chrysof. hom. 19. in Matth.

Si dextera manus tua scandalizat te, abscide eam, & projice abs te. Matth. 5. 30. Non loquitur de manibus, & oculis, materialibus; sed iis, quae sunt occasione, scandalo, offendiculo, in via virtutis. Euthymius: non dixit, percute, sed amputa, manifestans omnimodam separationem. Dicens quoque amputa, non tibi permisit, sed ulterius sermonem extendit, addens, & projice abs te; ne in proximo remanens fiat rursus familiaris. Did. Nis. Phoen. Grac. l. 1. c. 13.

Vide Occasio, Tentatio,

*Remedium secundum
Judicii memoria.*

Dixi iniquis: nolite iniquè agere - quoniam Deus Judex est. Ps. 75. 58. *Ero immaculatus coram eo & observabo me ab iniquitate mea, Quo medio? quoniam omnia iudicia ejus in conspectu meo.* Ps. 17. 24. Quando fortè ad aliquid peccatum videris te paratum; illud horribile mandatum, & Christi iudicium cogita: in quo Judex in alto sedens tribunali circumfusos undique populos coram habebit. S. Basilius in Ps. 33.

Alia remedia.

Fac serpentem aneum, & pone eum pro signo: qui percussus aspexerit eum, vivet.

Num. 21. 8. Oleaster hic, expendens, cur à serpentibus, isti serpentem aneum aspiciere debeant, ait: ut serpens, qui antea mordens occiderat: conspectus vivificaret. Quantumcumque à serpentibus sis morsus; si postmodum ea quadam animi poenitudine consideres; facillimè sanaberis. Novarinus Elect. Sacr. l. 3.

Nulla res sic nos ab omni peccato servat immunes, sicut timor supplicij, & amor Dei. S. Chrysof. l. 3. c. 10. de virt. & aliis.

Ira vincitur lenitate, mansuetudine extinguatur furor, crudelitas pietate prosternitur, impatientia patientiam punitur, superbiam humilitas sternit. S. Chrysol. f. 38.

Vide amor Dei, Judicium. Memoria Dei.

§. XIV.

*Promptitudo, celeritas humana
ad malum.*

Ex Veteri.

Conspexit Cain adversus fratrem suum Abel, & interfecit eum. Gen. 4. 8. Cain eadem facit, cum nondum didicerit. S. Basil. Seleuc. or. 4. laboriosus auditor inquirat, à quo Cainus eadem facere sit edoctus? unde sciverit, plagam mortem inferre? hominem mortuum, conspexerat nullum: nullius cadis audaciam suam atgressæ spectaculum, quod ad imitandum invitaret, hausit. Cadis igitur evasit perpetrator, qui nondum fuerat inspector. Quisque vitia sine doctore novit. Naxera in Jos. 9. §. 18.

Posuit mihi Deus semen aliud pro Abel. Gen. 4. 25. dixit Adam genitò Seth. Natus est autem Adæ hic restaurator perditæ Abelis post 130. annos Gen. 4. 17. Filij Cain flagitiosi in tantum subito excrevere numerum; ut necesse fuerit, illis construere civitatem, in qua habitarent. Quantum Zizania crescunt! Et Seth, quam tardat venire! quam facile nascuntur mala; quam difficile adveniunt bona! Did. Nis. f. de siti Christi. §. 5.

Recesserunt cito de via. Ex. 32. 8.

Formavit opere susurro. & fecit vitulum constabilem. Exod. 32. 4. Aaron non didicit ab exemplari fabricare vitulum; sed ipse exemplar ingenio molitus est; sine magistro idololatriæ artifex. Naxera in Jos. 9. §. 18.

Cucurrit adversus Deum erectò collo. Job. 15. 26. Hieron. abruptam, & præcipientem superbi indicat mentem; qui contra Deum infans audaciâ, non lentis gressibus, processit. apud Velleo in Judith. 7. 1.

Si videbas furem; currebas cum eo. Ps. 49. 18.

Ecce constitui te hodie super gentes, & super regna; ut evellas, & destruas, & disperdas, & dissipes; & aedifices, & plantes. Jer. 1. 9. 10. Nota: pluribus verbis usus est Dominus in iis, quae pertinent ad destructionem, quam ad aedificationem. Ex quo discit: duplò majore labore deijci rem malam, quam excitari bonam. Did. Nis. D. Pasch. §. 3.

Ex

Ex Novo, & Patribus, & aliis.

Dico huic vade, & vadit. Matth. 8. 9. B. Theodorus Studita Catech. 26. ait, peccatum posse commodius uti tali sermone ad obsequentes sibi; nam ad eundem modum inquit, ac multò potentius jubet sub se subjecto peccatum: loquere scæda, & loquitur: nefaria designa, & designat.

Vos ex patre diabolo estis, & desideria patris vestri vultis facere. Joan. 8. 44. Cajetanus hic: in quo ostendit; eos esse obsequentissimos filios diaboli: utpote qui non expectant præcepta patris, sed spontanei sunt ad implendum desideria patris.

Sitio. Vas ergo erat positum acetò plenum. Joan. 19. 28. 29. Ut Christo fel, & acetum, propines; omnia semper in promptu reperies. Did. Nifs. D. 2. Quadr. §. 2.

Facile, & pronom est, esse malum: & hoc sine magistrò, sine exemplò, doctrinà, statim à pubescentibus annis imbuimur, & docemur. S. Cyprianus in præfat. lib. de cardinalibus operib. Christi.

Infirma ad bonum est humana natura, postquam semel per vitiositatem enervata est: non enim ita facile à malo rursus ad bonum homo convertitur, ut à bono ad malum accessit. S. Greg. Nyss. or. 4. in or. Dom.

Nihil minoris negotii, difficultatisque est, quam malum fieri; etiamsi nemo ducem se nobis ad vitium præbeat. S. Gregor. Naz. in apolog.

Properanti ad nefas tarda sunt cuncta; festinanti ad facinus videntur remorari disposita. S. Chrysost. de Abfolon.

Magna est cœcitas nostra, magna scordia: non reperitur apud nos compunctio; sed tota mens nostra conversa est ad voluptates. Et sæpe fit, ut in theatris, & reliquis diaboli operibus, occupati non defatigemur: ac in Ecclesia Dei nè unam quidem horam adstare volumus. Et si de divino Evangelio longior instituat recitatio; & si Sacerdos preces paulò diutius protrahat; tristitia afficitur. Et, si is, qui incrementum sacrificium offert, paululum cunctetur; fastidimus, & oscitamus: utque ad vanas actiones, voluptatésque, nos recipiamus, à diabolo impellimur. Anastas. Sinaita or. de sacra synaxi.

Hæ communiter assignantur causæ, quare homo pronior sit ad malum, quam ad bonum. *Prima* causa est: quia ut dicit Sapiens, 9. 15. *Corpus, quod corrumpitur, aggravat animam.* *Secunda*: quia naturaliter facilius est descendere, quam ascendere. *Tertia*: quia communiter ea, quæ nos ad malum incitant, & inducunt, præsentia sunt; finis verò, & præmium virtutis nobis absens est. *Quarta*: quia continuo ad nostrum principium, id est, ad nihil, tendimus. Gerson Compendio Theologia.

Levis, & unica causa satis ad valetudinem lædendam: ad reparandam opus magnò artificò, medicò, pharmaciis, & curatore. Did. Nifs. Pol. cœl. p. 1. l. 2. c. 4. ad peccandum facile magisterium.

Polyanth. Sacr. Tom. II.

§. XXV.

Peccata quæ reliquis graviora.

Num. 1.

Contra Religionem, & Deum immediate.

Disimulavit DEUS rebellionem Hebræorum de Moyse lapidando cogitantium, juxta ejus querelam Ex. 17. 4.

Adhuc paululum, & lapidabit me. At verò Bethlâmitas, oculos in arcam irreligiosus elevantes, tam acriter punivit; ut septuaginta viros de populo, & quinquaginta millia plebis interfecit. 1. Reg. 6. 19. Quasi gravius peccatum DEO videretur, oculos erigere in ipsum Deum sine debita religione; quam lapides jacere in hominem cum magna crudelitate. Mendoza in 1. Reg. 2. Peccatum contra Religionem gravissimum.

Sedecias, qui Propheta Micheæ alapam impexit. 3. Reg. 22. 24. vivus superfuit: ac verò Oza, qui extensâ manu arcam tenuit, nè de plaustro laberetur, percussus à Deo est *super temeritate sua, qui mortuus est ibi juxta arcam DEI.* 2. Reg. 6. 7.

Præter David, & Ezechiam, & Josiam, omnes peccatum, commiserunt. Eccl. 49. 5. Quò jure dicit aliquis, saltè David & Ezechias, à peccantium numero excluduntur? Si ille adulterando 2. Reg. 11. 4. hic autem superbiendo. 4. Reg. 20. 13. gravissimè peccaverunt? Literalis responsio est, ut Lyranus, Hugo, Dionysius, Janfen. &c. observant: quia licet hi reges aliàs peccaverint; nunquam tamen peccatum contra Religionem commiserunt. Ac si hoc solum peccatum sit; ut per antonomasiam peccatum dicatur. Id. ib.

Duo illi conservi regis peccaverunt; unus contra ipsam regem, alter contra suum conservum. Matth. 18. 24. Peccatum prioris comparatur debito decem millium talentorum; quæ est immensa quædam pecuniarum summa, sexaginta auri milliones, ut dicitur communiter. Peccatum verò posterioris comparatur debito centum denariorum. v. 28. decem tantum aureos includens. Unde hæc diversitas peccatorum? S. Chrysost. hom. 62 in Matth. quantum centum denarij à decem millibus talentis distant; tantum, imò verò multò plus, ea, quæ in hominem peccata, distant ab his, quæ in Deum committuntur. Id. ib.

Num. 2.

Peccata altioris Status.

Peccatum viri cum Madianitide. Num. 25. 6. DEUS ægerrimè tulit. 1. quia totus populus illud ubertim deservit. 2. in ejus vindictam *occisi viginti quatuor millia hominum.* v. 9. 3. Phinees utrùmque sceleris complicem confodit; & ob id à Deo laudatur. Cur hæc tam gravis offensa? Erat uterque peccati reus nobilissimis ortus parentibus. Vir, Israelita, dux de cognatione, & tribu Simeonis: Mulier Madianita, filia principis Madianitarum. Mendoza Ggg 2 doza